

Goigs en lloança de Sant Genís, notari i Sant Genís, comediant.

Vilassar de Dalt

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de la Vila
Alçada: 137

Coordenades:

Latitud: 41.51743
Longitud: 2.35839
UTM Est (X): 446464
UTM Nord (Y): 4596398

Classificació

Número de fitxa 08214 - 252
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Festa Major de Sant Genís](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dg., 01/03/2015 - 01:00

Descripció

Goigs en lloança de Sant Genís, notari i màrtir, i Sant Genís, comediant i màrtir, patrons de Vilassar de Dalt, que es canten per la seva festa que es celebra el dia 25 d'agost, Festa Major de Vilassar, i que diuen així:

Amb humor i amb valentia / ens porteu al Paradís. / Infoneu-nos coratgia / Patrons nostres Sants Genís. //
Escrivà de confiança / catecumen abrandat, / sou, Genís, de tota França / i d'Arlés vostra ciutat, / Ilumener de valentia, / de bonesa i compromís...//

L'únic jutge, incontenible, / us ordena fer un decret / per occir de mort terrible / el creien, per aquest fet. /
Rebutjant la tirania / us heu de fer esmunyedís...//

Perseguit, en la fugida / demaneu ser batejat, / però un bisbe us dilucida / que morint martiritzat / obteniu la
garantia / de ser admès al Paradís...//

Per buscar un segur paratge / el riu Ròdan travesseu. / Mes, botxins amb urc salvatge / us atenyen fent-vos
reu. //

I ferint-vos amb follia / vau morir amb un dolç somrís...//

Cristians de la contrada / sepultaren el seu cos / aquell jorn a la vesprada / amb pregàries i plors. / Gest
d'amor i gosadia, / no hi hagué qui desistí s...//

Vareu dir enmig de la farsa: / “Escolteu-me Emperador / i vosaltres, la comparsa, / no faig burla del Senyor,
/ els meus ulls han vist la Via / i el meu cor se sent feliç”. //

“ Us ho dic amb ardidesa: / Sí, confesso Jesucrist. / Es mon Déu, ma fortalesa, / Déu7 de tots, ben clar ho he
vist. / Combregueu amb ma alegria, / Déu s'ha fet acostadís “ ...//

Fou molt dura la resposta / que us donà l'Emperador. / Però Déu, tot us acosta” / la tortura i la presó. / I
conclou sa covardia / degollant-vos, l'infeliç... //

Des d'Arlés i des de Roma / a primers del segle quart / escampeue mística aroma. / Qui dels dos hi té més
part ? / D'aleshores nit i dia / no ha faltat qui ens protegís... //

Susciteu la valentia / i l'humor als vostres fills. / Feu-los sempre companyia, / no els deixeu en els perills. / I
atorgueu-los l'harmonia / dels germans al Paradís. //

Vilassar amb goig remercia / vostre humor i tremp castís. / Infoneu-nos coratgia / Patrons nostres Sants
Genís. ///

V. Tenim posada l'esperança en el Senyor. //

R. Auxili nostre i escut que ens protegeix. //

PREGUEM / Oh Déu, cada any ens ompliu d'alegria en la diada de Sant Genís i Sant Genís. / Feu que els
qui celebrem la seva passió imitem també la fortalesa del seu martiri. / Per Jesucrist Senyor nostre. / R.
Amén. //

Observacions:

Lletra i música: Mn. Joaquim vives i Aragó, regent de la Parròquia.

Il·lustració: Rafel Casals i Planas.

Història

Els goigs són cançons populars o poesies de caire religiós, adreçades als sants, les santes, la Mare de Déu o Crist. Tradicionalment es canten en les festivitats religioses. Acostumen a tenir dues parts: a la primera s'explica la vida, miracles i martiri del sant; mentre que a la segona se li fan peticions de protecció per a la comunitat.

La tradició dels goigs té els seus orígens en la representació dels misteris medievals. La primera vegada que es troba documentada la paraula goigs és a la Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328), on consta que ja se'n cantaven, i el primer text conegut de goigs són els Goigs de Nostra Dona, conservats al manuscrit del Llibre vermell de Montserrat (de final del segle XIV). Els gremis i confraries, especialment la del Roser, popularitzen els goigs dels seus patrons respectius. Malgrat tot, els goigs tal i com els coneixem i que es

canten actualment, cal situar-la a partir de la determinació del Concili de Trento (1645), per potenciar la pietat popular a través d'aquest tipus de manifestacions litúrgiques. El gran moment de creació dels goigs fou el segle XVII, quan totes les esglésies parroquials, així com les capelles i capelletes més petites foren dotades d'aquestes manifestacions. Es desconeix el creador de la lletra i la música dels goigs, però quasi bé tots foren editats per impremta durant les primeres dècades del segle XX, i les músiques foren recompostes i arranjades també durant aquest període.

Goigs en lloança de SANT GENÍS, notari i màrtir, i SANT GENÍS, comediant i màrtir,

patrons de Vilassar de Dalt.

La seva festa es celebra el dia 25 d'agost.

Amb humor i amb valentia ens porteu al Paradís. Infoneu nos coratgia Patrons nostres Sants Genís.

Escrivà de confiança esteu men abrandat, sou, Genís, de tota França i d'Arles vostra ciutat, llumener de valentia, de bonesa i compromís...

L'únic jutge, incontentible, us ordena fer un decret per occir de mort terrible el crient, per aquest fet. Rebutjant la tirania us heu fet esmunyedís...

Persuigit, en la fugida demaneu ser batejat, però un biabe us dillicida que morint martiritzat obteniu la garantia de ser admés al Paradís...

Per buscar un segur paratge el riu Ròdan traverseu. Mes, botxins amb urc salvatge us atenyen fent-vos reu.

I ferint-vos amb follia vau morir amb un dolç somriús...

Cristians de la contrada sepultaren el seu cos aquell jorn a la vesprada amb pregaries i plors. Gest d'amor i gosadia, no hi hagué qui desistís...

Humorista d'exercici, Sant Genís Comediant enalteix el seu ofici convertint se i predicant Jesucrist, amb tal mestria, que el tirà deixa indaciús...

Vareu dir enmig de la farsa: "Excolteu-me Emperador i vosaltres, la compare, no faig burla del Senyor, els meus ulls han vist la Via i el meu cor se sant felic".

"Us ho dic amb ardidesa: Si, confesso Jesucrist."

Es mon Déu, me fortaleia, Déu de tots, ben clar ho he vist. Combregueu amb ma alegria, Déu s'ha fet acostadís'...

Fou molt dura la resposta que us donà l'Emperador. Però a Déu, tot us acostà: la tortura i la pressó. I concloeu sa covardia degollant-vos, l'infeliç...

Des d'Arles i des de Roma a primers del segle quart escampeu mística aroma. Qui dels dos hi té més part? D'aleshores mit i dia no ha faltat qui ens protegís...

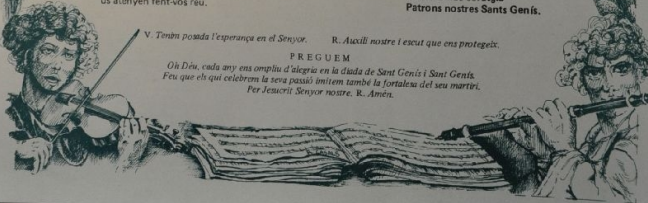
Susciteu la valentia i l'humor als vostres fills. Feu-los sempre companyia, no els deixeu en els perills, i atorgueu-los l'harmonia dels germans al Paradís.

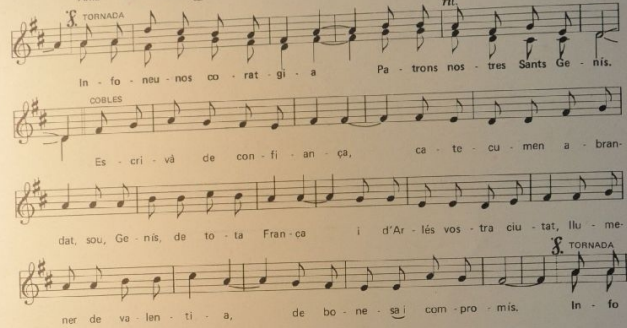
Vilassar amb goig remercia vostre humor i tremp castís. Infoneu nos coratgia Patrons nostres Sants Genís.

V. Tenim posada l'esperança en el Senyor. R. Auxili nostre i escut que ens protegeix.

P R E G U E M

Où Déu, cada any ens ompliu d'alegria en la ciutat de Sant Genís i Sant Genís. Feu que els qui celebren la seva passió imitem també la fortaleua del seu màrtir. Per Jesucrist Senyor nostre. R. Amén.

ORIGEN DEL PATRONATGE DELS SANTS GENÍS A VILASSAR DE DALT

Durant els segles IX, X i XI, a la Catalunya Vella s'anaren formant nuclis de població que esdevinaren ben aviat foren erigides en parròquies pels respectius bisbes. Vilassar és un d'aquells poblets que de molt antic tenen ja parròquia pròpia, sense que se'n conegui la data d'erectió. L'església parroquial de Sant Genís de Vilassar és esmentada a partir de l'any 1118. L'advocació de la nostra parròquia correspon a un sant de devoció, de safrà, pel fet que les diòcesis catalanes depengueren de l'arxidiòcesi de Narbona fins les darreries del segle XI, quan fou restaurada la seu metropolitana de Tarragona. A la nostra comarca tenim altres exemples d'advocacions introduïdes pels francs: Sant Genís, a Palafrú; Sant Martí, a Tàrr; Sant Romà, a Tàrr.

És possible que l'església que fou erigida en parròquia i posada sota l'advocació de Sant Genís d'Arles existís ja d'antuvi; qui sap si construïda sobre les restes d'alguna església paleocristiana. En els textos més antics registrats al nostre arxíu parroquial sovint trobem anotades quantitats de diners destinades a la celebració de misses en safrà; de l'Ànima del testador, celebradores en les quatre esglésies o capelles del nostre antic terme, és a dir, a les capelles del Sant Crist, de la Santa Creu, de Sant Salvador i la parroquial de Sant Genís. L'antigor de les esglésies del Sant Crist i de Sant Salvador és ben palesa i es remunta al temps del pre-comànic, amb aprofitament de restes de construccions ja existents amb anterioritat. La capella de la Santa Creu deuria ésser també com les anteriors i fou esclerocada a les darreries del segle XVIII per construir al seu lloc l'actual església parroquial de Cabrits. De l'església de Vilassar en sabem que l'any 1508, en una visita pastoral, el visitador manifesta que és antiquíssima i de cabuda insuficient pel nombre de feligresos en els dies de gran solemnitat. L'any 1511, el dia 22 de setembre, es posà la primera pedra de l'església d'estil gòtic tardà que perduraria fins acabada la guerra civil. La construcció d'aquella església deuria quedar entesa en 8 anys, ja que el 1519 fou consagrat el seu altar major. Després, amb el pas dels segles, s'hi feren moltes reformes i afegiments.

Les advocacions de les altres antigues esglésies del terme corresponen a èpoques remotes (la Santa Creu, el Sant Crist, la Transfiguració), mentre que la de Sant Genís és ben clar que correspon a la influència dels francs. En tots els documents coneguts que fan referència a la nostra parròquia mai s'hi troba cap altre advocació que no sigui la de Sant Genís.

Quan l'obra de l'església gòtica fou enllestida s'hi posà un gran retaule amb una fornícula per a la imatge del Sant i pintures referents a la seva història i martiri. Aquest retaule, obra del mestre fuster Pere Torrent i del pintor Pedro Nanyes, fou totalment acabat l'any 1533 i és de remarcar que era dedicat a un sol Sant Genís, el notari o escritor d'Arles.

D'on prové doncs l'advocació de l'altre Sant Genís? Des de quan a Vilassar es veneren els dos si l'antic retaule era dedicat tan sols al d'Arles?

Una falsa creença popular diu que la devoció a Sant Genís Comediànt, màrtir a Roma, prové de la gran afició al teatre de la gent de Vilassar durant la centúria passada. Açò no és cert. A l'antic retaule hi havia una imatge petita, posada al davant de la principal, que no arribava a un terç de la seva talla. Aquesta imatge corresponia a Sant Genís Comediànt. No es pot precisar quina hi fou posada.

Les primeres notícies certes de l'advocació dels dos Sants Genís les trobem en documents de mitjans del segle XVII. Per una part, l'autorització de la celebració de la Festa Major dels Sants Martírs, donada al bisbat el dia 22 d'abril del 1654, diu: "revisada la pia escriptura de deliberació, de presentació i acceptació feta a nostra presència pel Reverent Vener. Vinyals, prevere en S.T.D., rector de l'Església Parroquial dels Sants Genís i Genís de Vilassar...". D'altra banda hi ha moltes partides de baptisme d'aquells mateixos anys (a partir del 1655), en les que també es fa constar els dos Genís. Hi ha la coincidència que sempre són les partides signades pel mateix prevere, Mn. Antoni Jorri, resident. Totes les partides fetes per mans dels diferents vicaris, residents o rector, només esmenten un Genís.

El motiu d'aquesta doble advocació el podem trobar en el fet que el senyor rector d'aquell moment, el sobre referent Doctor Vinyals Vinyals (1631-65), adquirí reliquies de Sant Genís màrtir romà, durant la seva estada a la Ciutat Eterna per obtenir el doctorat en sagrada teologia (S.T.D.), i a la vegada que un capellà més meticulós que els altres s'entencés en fer constar sempre la doble advocació.

Quan es feren esculpir les imatges actuals dels Sants Genís es discutí sobre si una havia de ser més gran que l'altra o bé de quina manera s'havien de posar. Es molí encertada la solució de col·locar-les al mateix nivell, ambdues de la mateixa talla, però un pas més endavant Sant Genís Notari, el de sempre, el més antic, envers Sant Genís Comediànt, el sobrevingut.

Llista i música: Mn. Joaquim Vives i Araya, regent de la Parròquia.

Il·lustració: Rafael Casan i Planas.

Notes històriques: Josep Samon i Forgas.

Edició a cura de la Parròquia de Sant Genís de Vilassar de Dalt, amb la col·laboració dels "Amics dels Gúrs".
Imprès a Cobleria EL VALLELL, Font de la Teula, 12, Vilassar de Dalt - Dipòsit Legal: B-29.853 - 1983